

УДК 657

Ярош Ю.В.
магістр*Навчально-наукового інституту бізнес-технологій
«Українська академія банківської справи»
Сумського державного університету*

Овчарова Н.В.

*кандидат економічних наук,
старший викладач кафедри бухгалтерського обліку
та оподаткування
Навчально-наукового інституту бізнес-технологій
«Українська академія банківської справи»
Сумського державного університету*

ВИЗНАННЯ ТА ОЦІНКА ВИТРАТ ВІД ЗМЕНШЕННЯ КОРИСНОСТІ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ: ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ

АНОТАЦІЯ

У статті досліджено основні етапи визнання та оцінки витрат від зменшення корисності основних засобів на підприємстві, запропоновано структурно-логічну схему їх проведення. Проаналізовано ознаки, які свідчать про зменшення корисності основних засобів та відповідність їх критеріям суттєвості. Розглянуто основні аспекти розрахунку очікуваного відшкодування шляхом визначення чистої ціни реалізації та теперішньої вартості майбутніх грошових потоків.

Ключові слова: зменшення корисності активів, основні засоби, майбутні економічні вигоди, чиста вартість реалізації, балансова вартість, очікувані витрати на реалізацію.

АННОТАЦИЯ

В статье исследованы основные этапы признания и оценки расходов от обесценения основных средств, предложена структурно-логическая схема их проведения. Проанализированы признаки, свидетельствующие об уменьшении полезности основных средств и соответствии их критериям существенности. Рассмотрены основные аспекты расчета ожидаемого возмещения путем определения чистой цены реализации и текущей стоимости будущих денежных потоков.

Ключевые слова: обесценение активов, основные средства, будущие экономические выгоды, чистая стоимость реализации, балансовая стоимость, ожидаемые затраты на реализацию.

ANNOTATION

The article deals with the main stages of recognition and estimation of expenses from depreciation of fixed assets at the enterprise, the structural-logical scheme of their implementation is proposed. Analysis of signs indicating the depreciation of fixed assets and their relevance to the criteria of materiality. The main aspects of calculating the expected reimbursement are reviewed by determining the net realizable value and the present value of future cash flows.

Key words: depreciation of fixed assets, fixed assets, future economic benefits, net realizable value, book value, expected expenditures on realization.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Ефективність управління процесами відтворення основних засобів значною мірою залежить від якісного, своєчасного і достатнього інформаційного забезпечення щодо визначення їхньої вартості. Стан і вартість необоротних активів цікавить не тільки керівництво підприємства, а й засновників, акціонерів, інвесторів. Достовірна оцінка об'єктів обліку основних засобів виходячи з принципу обачності дає змогу робити висновки про фінан-

совий стан та приймати обґрунтовані управлінські рішення. Відповідно, великого значення набуває методика оцінки основних засобів з урахуванням їх корисності.

Методологічною основою формування у бухгалтерському обліку інформації про зменшення корисності активів та розкриття у фінансовій звітності є П(С)БО 28 «Зменшення корисності активів» та Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 36 «Зменшення корисності активів».

Згідно з П(С)БО 7, зменшення корисності розглядається як утрата економічної вигоди в сумі перевищення залишкової вартості активу над сумою очікуваного відшкодування [1].

Досить схоже визначення наведено і в МСБО 36, відповідно до якого актив обліковують за сумою більшою, ніж сума його очікуваного відшкодування, якщо його балансова вартість перевищує суму, що підлягає відшкодуванню внаслідок використання або продажу активу. Якщо це відбувається, актив визначають як актив, корисність якого зменшилася і суб'єкт господарювання отримує збиток від зменшення корисності, в іншому разі отримує вигоди від відновлення корисності [2].

Незважаючи на прийняття національного положення, сьогодні майже відсутній досвід його практичного застосування серед вітчизняних підприємств. Це зумовлюється як фіскальною забарвленістю ведення обліку, орієнтованістю системи обліку здебільшого на забезпечення надійності результатів вимірювання та забезпечення збереження майна підприємства, а не його вартості, так і складністю практичного застосування окремих положень стандартів, зокрема пов'язаних із визнанням та оцінкою витрат від зменшення корисності основних засобів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спираються автори. Використання та порівняння міжнародних та національних стандартів бухгалтерського обліку, присвячених проблемам оцінки тих чи інших активів та зобов'язань, є одним із найбільш актуальних та обговорюваних питань. Питання щодо зменшен-

ня корисності основних засобів та інших активів досліджували такі науковці, як О.Л. Остапенко [4], О.В. Рура [9], О.С. Яцунська [3]. Проблеми оцінки основних засобів за чистою вартістю реалізації також перебувають у колі наукових інтересів вітчизняних фахівців, серед них: В.Г. Белозерцев [11], А.Г. П'ятіна [11]. Аналіз їхніх праць указує на необхідність більш детального дослідження проблем зменшення корисності залежно від об'єктів, розроблення методичних засад реалізації означених механізмів.

Формулювання цілей статті (**постановка завдання**). Метою статті є дослідження сутності організаційно-методичних аспектів визнання та оцінки витрат від зменшення корисності основних засобів на підприємстві.

Виклад основного матеріалу дослідження. Головним завданням підприємств є підвищення ефективності використання матеріально-технічної бази підприємства в умовах гострої нестачі інвестиційних ресурсів. Найважливішим складником матеріально-технічної бази є основні засоби, які потрібно перевіряти на предмет зменшення корисності згідно з вимогами міжнародних стандартів бухгалтерського обліку. Враховуючи вимоги міжнародного та національного положень щодо зменшення корисності, визначимо основні аспекти алгоритму визнання та оцінки витрат від зменшення корисності основних засобів (рис. 1).

Практичному запровадженню цього алгоритму передують складна підготовча організацій-

Рис. 1. Структурно-логічна схема процедури визнання та оцінки витрат від зменшення корисності основних засобів на підприємстві

Джерело: сформовано авторами на основі [2; 4; 10]

на робота, спрямована, зокрема, на виявлення об'єктів основних засобів, щодо яких буде проведено процедуру зменшення корисності. Означені заходи можуть бути реалізовані суб'єктом господарювання шляхом використання механізмів проведення інвентаризації основних засобів.

Важливими є розроблення та затвердження внутрішніх положень, сформованих з урахуванням вимог національних та міжнародних стандартів, особливостей діяльності підприємства, потоків формування необхідного обліково-аналітичного забезпечення, а також реєстрів для систематизації, узагальнення та оцінки накопичених даних тощо.

Крім того, потребують вирішення питання щодо практичної реалізації означених механізмів. Вони можуть здійснюватися внутрішніми силами підприємства чи шляхом залучення зовнішніх спеціалістів. Якщо буде вибрано перший варіант, то керівником повинна бути сформована компетентна робоча комісія, до складу якої рекомендується віднести головного бухгалтера, інших спеціалістів фінансової служби та керівників структурних підрозділів.

У рамках здійснення визнання та оцінки витрат від зменшення корисності основних засобів передусім необхідно виявити ознаки зменшення корисності та визначити їх відповідність критерію суттєвості (табл. 1).

Своєчасне виявлення означених критеріїв, а також подальше встановлення чистої ціни реалізації, очікуваних витрат та теперішньої вартості майбутніх грошових потоків потребують аналізу значного масиву внутрішніх та зовнішніх інформаційних джерел. У сучасних умовах відсутність ефективної системи обліково-аналітичного забезпечення щодо збору інформації про критерії зменшення чи відновлення, інформаційної бази щодо впливу цих чинників на корисність активу є однією з вагомих перешкод практичного впровадження суб'єктами господарювання процедур зменшення корисності основних засобів.

Система даних бухгалтерського обліку повинна бути спрямована на врахування чинників ге-

нерування та руйнування окремих об'єктів оцінки вартості. Враховуючи, що чинники досить різноманітні, підприємства повинні використовувати різні системи інформаційного забезпечення (бухгалтерський, управлінський, стратегічний облік тощо) управління вартістю, які передбачають застосування різних підходів до виявлення чинників вартості необоротних активів.

У подальшому виявлені ознаки повинні бути оцінені на відповідність критерію суттєвості, визначеному внутрішніми регламентами.

Взагалі поняття «суттєвість» тлумачиться як характеристики облікової інформації, що визначають її здатність впливати на рішення користувачів фінансової звітності. При цьому поріг суттєвості розглядається як абсолютна або відносна величина, що є кількісною ознакою суттєвості облікової інформації, тобто кількісною оцінкою такого порогу.

Враховуючи пропозиції Методичних рекомендацій № 561 та № 635, суб'єкти господарювання для відображення зменшення корисності об'єктів основних засобів можуть вибрати поріг або в розмірі 1% чистого прибутку (збитку) підприємства, або величину, що дорівнює 10%-му відхиленню залишкової вартості об'єктів основних засобів від їхньої справедливої вартості [5; 6].

У подальшому за наявності виявлення ознак зменшення корисності основних засобів та відповідності їх критерію суттєвості компетентна комісія повинна скласти акт про наявність/відсутність ознак потенційних утрат від зменшення корисності основних засобів.

Наступним кроком необхідно визначити балансову вартість об'єкта та суму очікуваного відшкодування активу, яка є найбільшою з двох оцінок: чиста вартість реалізації активу, теперішня вартість майбутніх чистих грошових надходжень від активу.

Чиста вартість реалізації активу базується на цінах активного ринку за вирахуванням очікуваних витрат на реалізацію. Чиста вартість реалізації розглядається як справедлива вартість необоротного активу і визначається як

Таблиця 1

Ознаки, які свідчать про зменшення корисності основних засобів

№ з/п	Ознака
Вплив на зовнішній знос	
1	Зменшення ринкової вартості основного засобу протягом звітного періоду на суму, більшу ніж очікувалося
2	Динамічні негативні зміни в ринковому, правовому та економічному середовищі, що відбулися у звітному періоді
3	Перевищення балансової вартості чистих активів підприємства над їхньою ринковою вартістю
Вплив на фізичний знос	
4	Фізичне пошкодження основного засобу (старіння)
Вплив на функціональний знос	
5	Суттєві зміни способу використання активу протягом звітного періоду, які негативно впливають на результат діяльності підприємства
6	Свідчення про те, що ефективність основного засобу є або буде гіршою, ніж очкувало підприємство

Джерело: сформовано авторами на основі [3; 4]

сума, яка може бути отримана від реалізації активу в операції між незалежними сторонами за вирахуванням витрат на реалізацію.

Визначаючи справедливую вартість основного засобу, суб'єкти господарювання повинні врахувати основні аспекти Міжнародного стандарту фінансової звітності 13 (МСФЗ 13) «Оцінка справедливої вартості», відповідно до якого справедлива вартість – це ціна, яка була б отримана за продаж активу або сплачена за передачу зобов'язання у звичайній операції між учасниками ринку на дату оцінки [7].

МСФЗ 13 також вимагає перегляду ринків для виявлення основних (або найвигідніших), аналізу найкращого і найнефективнішого способу використання нефінансових активів, вибору найрелевантніших вихідних даних і методів оцінки.

Відповідно до МСФЗ 13, головним ринком визначається ринок із найбільшим обсягом та рівнем активності для даного активу. Найсприятливіший ринок – це ринок, який максимізує суму, що була б отримана з продажу активу, або мінімізує суму, що була б сплачена за передачу зобов'язання після вирахування всіх витрат на операцію та транспортних витрат [7].

Під час реалізації алгоритму визначення справедливої вартості необхідно виявити незалежних обізнаних учасників ринку, які хочуть та можуть здійснити операцію з активом та методики оцінки, припущення суб'єкта господарювання щодо визначення рівня ієрархії джерел інформації та, як наслідок, ціни (справедливої вартості) одиниці обліку.

У подальшому для оцінки вартості основних засобів залежно від наявної інформації про об'єкта оцінювання можуть використовуватися різні підходи та методи. У результаті поступового розвитку сфери професійних знань сформовано базові підходи до оцінки вартості (затратний, дохідний, ринковий), які покладені в основу процедур оцінки вартості (табл. 2).

Справедлива вартість для основних засобів визначається самим підприємством за ринковою вартістю, а в разі відсутності даних про ринкову вартість – за відновною вартістю (собівартістю придбання за вирахуванням суми зносу на дату оцінки). На практиці доцільно застосовувати декілька підходів одночасно, наприклад комбінування ринкового та витратного.

Методологія визначення справедливої вартості, особливо за умови відсутності активного ринку, набуває суб'єктивного характеру, а отже, вимагає високої кваліфікації бухгалтерів та потребує додаткових ресурсів у разі звернення до професійних оцінювачів. Разом із цим, вибираючи метод оцінки, необхідно враховувати, що справедлива вартість за умов її точного розрахунку дає можливість отримати більш релевантну інформацію про вартість основних засобів.

Очікувані витрати на реалізацію включають усі додаткові витрати, пов'язані з вибуттям об'єкта, крім фінансових витрат (відсотків) і витрат з податку на прибуток.

Якщо чисту вартість реалізації неможливо визначити, то визначаємо вартість під час використання теперішній (дисконтованій) вартості майбутніх грошових потоків.

Теперішня вартість майбутніх чистих грошових надходжень від активу визначається застосуванням відповідної ставки дисконту до майбутніх грошових потоків від безперервного використання активу та його продажу (списання) наприкінці строку експлуатації.

Майбутні грошові потоки активу визначаються виходячи з фінансових планів підприємства на період не більше п'яти років. При цьому грошові потоки в році, що настає за останнім роком, на який складено фінансовий план, та за кожний подальший рік використання активу приймаються в сумі, яка (без урахування впливу інфляції) не перевищує величину грошових потоків останнього року, на який складено фінансовий план.

Майбутні грошові потоки слід попередньо оцінювати (на основі моделей аналізу, моделювання та управління ризиком) для активу в його теперішньому стані, при цьому не враховують очікувані надходження або вибуття грошових коштів внаслідок:

- майбутньої реструктуризації, щодо якої підприємством не визнано зобов'язання;
- майбутніх капітальних інвестицій;
- майбутніх грошових потоків від фінансової діяльності;
- сплати податку на прибуток [4].

Важливим складником розрахунку теперішньої вартості чистих майбутніх грошових над-

Таблиця 2

Загальна характеристика методик оцінювання справедливої вартості згідно з МСФЗ 13

Назва методики	Загальна характеристика	Методи, що використовуються
Ринковий підхід	Використовуються ціни та інша подібна інформація на ринку з ідентичними чи зіставними активами	Ринкові показники, матричне ціноутворення
Витратний підхід	Відображається сума, яка була б потрібна, щоб замінити експлуатаційну потужність активу	Порівняння з вартістю придбання (спорудження) активу-замінника зіставної корисності, скоригованої з урахуванням старіння
Дохідний підхід	Перетворюють майбутні грошові потоки, доходи і витрати в одну поточну дисконтовану величину	Методики на основі теперішньої вартості, надлишкових доходів, моделі опціонного ціноутворення

ходжень є ставка дисконту. Відповідно до П(С) БО 28 «Зменшення корисності активів», під час розрахунку теперішньої вартості майбутніх грошових потоків ставка дисконту ґрунтується на ринковій ставці відсотка (до вирахування податку), що використовується в операціях з аналогічними активами [12]. За відсутності ринкової ставки відсотка ставка дисконту ґрунтується на ставці відсотка на можливі позики підприємства або розраховується за методом середньозваженої вартості капіталу підприємства.

Заключним етапом є процес порівняння попередньо визнаних балансової вартості активу із сумою його очікуваного відшкодування та здійснюється розрахунок утрат від зменшення корисності.

При цьому необхідно враховувати, що подальша методика відображення втрат від зменшення корисності активів у фінансовій звітності залежить від того, чи підлягали раніше ці активи переоцінці або ні [1]. У разі якщо раніше дооцінка не здійснювалася, то втрати від зменшення корисності об'єктів основних засобів включаються до складу витрат звітного періоду зі збільшенням у балансі суми зносу основних засобів.

Висновки з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Таким чином, велике значення для подальшого формування релевантного інформаційного забезпечення про вартість основних засобів має їх оцінка на дату балансу, що передбачає використання механізмів визначення зменшення їх корисності. Проведення процедур визнання та оцінки витрат від зменшення корисності основних засобів на підприємстві за запропонованою методикою сприятиме уніфікації процесу їх проведення, підвищенню якості облікової інформації спрямованої на забезпечення зростаючих потреб користувачів в аспектах управління вартістю основних засобів. До перспектив подальших досліджень слід віднести поглиблення теоретико-методологічних засад проведення зменшення корисності основних засобів, розроблення регістрів первинного та поточного обліку з оформлення операцій щодо зменшення корисності та подальшого відображення їх результатів.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: Наказ Міністерства фінансів України від 18 травня 2000 р. № 288/4509. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>.
2. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 36 «Зменшення корисності активів», виданий Радою з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_047.
3. Яцунська О.С. Проблеми відображення зменшення корисності основних засобів. URL: [file:///C:/Users/%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D1%8C%D0%B7%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%BB%D1%8C/Downloads/ecnem_2012_9\(2\)_83.pdf](file:///C:/Users/%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D1%8C%D0%B7%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%BB%D1%8C/Downloads/ecnem_2012_9(2)_83.pdf).

4. Остапенко О.Л. Особливості зменшення корисності активів. URL: <http://nauka.zinet.info/1/ostapenko.php>.
5. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства та внесення змін до деяких наказів Міністерства фінансів України, затверджені Наказом Міністерства фінансів України від 27.06.2013 № 635. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/rada/show/ru/v0635201-13>.
6. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів, затверджені Наказом Міністерства фінансів України від 30.09.2003 № 561. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0561201-03>.
7. Міжнародний стандарт фінансової звітності 13 «Оцінка справедливої вартості», виданий Радою з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_068.
8. Бездушна Ю.С. Застосування моделей собівартості та справедливої вартості активів у фінансовій звітності: міжнародні та національні підходи. URL: <http://magazine.faaf.org.ua/zastosuvannya-modeley-sobivartosti-ta-spravedlivoi-vartosti-aktiviv-u-finansoviy-zvitnosti-mizhnarodni-ta-nacionalni-pidhodi.html>.
9. Пура О.В. Методологические проблемы учёта обесценения основных средств. Mechanism of Economic Regulation. 2013, № 2. URL: http://mer.fem.sumdu.edu.ua/content/acticles/issue_17/OLGA_V_RURAMethodological_Problems_of_Accounting_for_Impairment_of_Fixed_Assets.pdf.
10. Яцунська О.С. Процедура зменшення корисності основних засобів: організаційно-методичні аспекти. Бізнес Інформ. 2016. № 8.
11. Белозерцев В.Г., П'ятіна А.Г. Методологічні аспекти оцінки основних засобів за міжнародними стандартами. Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського. 2017. Вип. 20. URL: <http://global-national.in.ua/archive/20-2017/48.pdf>.
12. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 28 «Зменшення корисності активів»: Наказ Міністерства фінансів України від 24 грудня 2004 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-05>.

REFERENCES:

1. «Polozhennia (standart) bukhgalterskoho obliku 7 «Osnovni zasoby» zatverdzhenni nakazom Ministerstvom finansiv Ukrainy vid 18 travnia 2000 rokuza N 288/4509 / Ministerstvo finansiv Ukrainy. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>
2. Mizhnarodnyi standart bukhgalterskoho obliku 36 «Zmenshenia korysnosti aktyviv» vydanyi Radoiu z Mizhnarodnykh standartiv bukhgalterskoho obliku / Rada Mizhnarodnykh standartiv bukhgalterskoho obliku. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_047
3. Yatsunska O.S. Problemy vidobrazhennia zmenshenia korysnosti osnovnykh zasobiv. URL: [file:///C:/Users/%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D1%8C%D0%B7%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%BB%D1%8C/Downloads/ecnem_2012_9\(2\)_83.pdf](file:///C:/Users/%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D1%8C%D0%B7%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%BB%D1%8C/Downloads/ecnem_2012_9(2)_83.pdf)
4. Ostapenko O.L. Osoblyvosti zmenshennia korysnosti aktyviv. URL: <http://nauka.zinet.info/1/ostapenko.php>
5. Metodichni rekomendatsii shchodo oblikovoi polityky pidpriemstva ta vnesennia zmin do deiakykh nakaziv Ministerstva finansiv Ukrainy zatverdzhenni nakazom Ministerstva finansiv Ukrainy vid 27.06.2013 № 635 / Ministerstvo finansiv Ukrainy. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/rada/show/ru/v0635201-13>

6. Metodichni rekomendatsii z bukhhaltenskoho obliku osnovnykh zasobiv zatverdzeni nakazom Ministerstva finansiv Ukrainy vid 30.09.2003 № 561 / Ministerstvo finansiv Ukrainy. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0561201-03>
7. Mizhnarodnyi standart finansovoi zvitnosti 13 «Otsinka spravedyvoi vartosti» vydanyi Radoiu z Mizhnarodnykh standartiv bukhhaltenskoho obliku / Rada Mizhnarodnykh standartiv bukhhaltenskoho obliku. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_068
8. Bezdushna Yu.S. Zastosuvannia modelei sobivartosti ta spravedyvoi vartosti aktyviv u finansovii zvitnosti: mizhnarodni ta natsionalni pidkhody. URL: <http://magazine.faaf.org.ua/zastosuvannya-modeley-sobivartosti-ta-spravedlyvoi-vartosti-aktiviv-u-finansovii-zvitnosti-mizhnarodni-ta-natsionalni-pidhodi.html>
9. Rura O.V. Metodolohicheskye problemy ucheta obestseneniya osnovnykh sredstv. Mechanism of Economic Regulation, 2013, No2 URL: http://mer.fem.sumdu.edu.ua/content/acticles/issue_17/OLGA_V_RURAMethodological_Problems_of_Accounting_for_Impairment_of_Fixed_Assets.pdf
10. Yatsunska O. S. Protsedura zmenshennia korysnosti osnovnykh zasobiv: orhanizatsiino-metodychni aspekt. Biznesinform № 8. 2016.
11. Bieloziertsev V.H., P'iatina A.H., Metodolohichni aspekty otsinky osnovnykh zasobiv za mizhnarodnymy standartamy. Mykolaivskiy natsionalny iuniversityet imeni V.O. Sukhomlynskoho Vypusk 20, 2017. URL: <http://global-national.in.ua/archive/20-2017/48.pdf>
12. Polozhennia (standart) bukhhaltenskoho obliku 28 «Zmenshennia korysnosti aktyviv» zatverdzeno nakazom Ministerstva finansiv Ukrainy vid 24 hrudnia 2004 roku № 817 / Ministerstvo finansiv Ukrainy. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-05>

Yarosh Yu.V.

*Graduate Student, Specialty "Accounting and Taxation",
Academic and Research Institute of Business Technologies
"Ukrainian Academy of Banking",
Sumy State University*

Ovcharova N.V.

*Candidate of Economic Sciences,
Senior Instructor at Department of Accounting and Taxation,
Academic and Research Institute of Business Technologies
"Ukrainian Academy of Banking",
Sumy State University*

THE RECOGNITION AND MEASUREMENT OF COSTS OF DIMINISHING UTILITY OF FIXED ASSETS: ORGANIZATIONAL-METHODICAL ASPECTS

The article is devoted to the study of the main stages of recognition and evaluation of costs of depreciation of fixed assets at the enterprise. The analysis of domestic and foreign scientific literature and tax legislation showed that the issue of recognition of the valuation and costs of depreciation of fixed assets at the enterprise is relevant and needs further study.

Based on the achievements of predecessors and regulatory legal principles, the author's approach to the organization and methodology of implementing the mitigation procedure is proposed and presented in the structural and logical scheme, describing in detail the algorithm of carrying out the procedure of depreciation of fixed assets at the enterprise.

An analysis of the features indicating the impairment of fixed assets and determining their relevance to the criterion of materiality was carried out. The main aspects of the calculation of expected reimbursement are described, which are considered by determining the net realizable value and the present value of future cash flows.

Methods and approaches to fair value determination are considered in detail. In practice, we consider it expedient to apply several approaches simultaneously, for example, combining market and cost. The formation of an information base on the market value of similar objects in certain markets is analysed, which is based on 3 levels of the hierarchy of inputs of fair value.

Based on the research, it was concluded that the procedures for recognizing and estimating the costs of depreciation of fixed assets at the enterprise according to the proposed methodology will facilitate the unification of their process, improving the quality of accounting information aimed at ensuring the growing needs of users in aspects of managing the value of fixed assets.